

«Mirat des d'ara, la segregació del bisbat va ser un error»

El bisbe de Lleida, Salvador Giménez, recorda el litigi de les obres d'art del Museu de Lleida com el moment més difícil del seu pontificat

Ben aviat farà vuit anys que Salvador Giménez Valls va ser nomenat bisbe de Lleida. Va ser el 28 de juliol del 2015. Va arribar a una diòcesi que li era desconeguda però que de seguida es va fer seva gràcies al seu tarannà afable, proper i senzill. Els tres primers anys van estar afectats fortament pel mateix mal que havien patit els seus predecessors: el litigi amb la diòcesi de Barbastro per les obres d'art del Museu de Lleida. Reconeix que un dels pitjors moments va ser quan li va tocar asseure's al banc dels acusats en un judici que va acabar amb la devolució de les 131 peces reclamades per Barbastro. El 31 de maig, en complir 75 anys, va presentar la renúncia com a bisbe de Lleida, tal com estableix el Codi de Dret Canònic. El 9 de juny va celebrar cinquanta anys d'ordenació sacerdotal i aquest 2 de juliol, divuit de l'episcopal.

Quina valoració fa d'aquests vuit anys com a bisbe de Lleida?

Vaig vindre molt preocupat perquè hi havia un problema molt seriós amb el litigi per les obres d'art que reclamava la diòcesi de Barbastro. Em vaig quedar molt content de la recepció que em van brindar les persones, que em van ajudar a desemboïar-me de la preocupació gran. Perquè la gran preocupació d'un bisbe no ha de ser únicament conservar les obres d'art sinó moltes altres relacionades amb l'evangelització: les vocacions sacerdotals, com estan i viuen els capellans, com afrontar el repte d'anunciar Crist, per què una part de la societat és tan refractària al missatge cristià...

Diumenge 4 de juny va tenir l'alegria d'ordenar de diaca Joshua Carrillo, l'únic seminarista de Lleida. Per què costa tant desvetllar noves vocacions?

És un problema cabdal de l'Església però que té influències en el conjunt de la societat. Som en un moment en què busquem moltes seguretats. Un fill de família cristiana que els comenta als pares que li agradaria anar al Seminari, la resposta que rep moltes vegades és: «Tu estudia, fes una carrera, i després ja ho veurem.» Aquest després no arriba gairebé mai. D'altra banda, fa uns anys tots els xiquets i joves passaven per l'experiència de viure a prop d'un mossèn. Avui, malauradament, a moltes parròquies no hi ha ni acòlits. Aquest és un repte que tenim els mossens: què fem per insistir i posar en el cor de la gent jove que dedicar-se a l'Església per sempre és font de felicitat? Què fem els bisbes per potenciar les delegacions de Pastoral Vocacional? Hem de presentar de

El bisbe Salvador a la Seu Vella, el monument més emblemàtic de la ciutat de Lleida.

«Ens costa molt fer passes per incorporar els laics i la vida religiosa en la marxa i dinàmica de les parròquies»

«La parròquia és una institució molt antiga i arrelada i, per tant, els que volem fer canvis hem de tenir molta paciència»

«L'IREL, des del 1996, ha format un gran nombre de laics que poden assumir un paper protagonista»

«Lleida mostra una clara resignació pel resultat del judici però amb la convicció que la justícia encara no ha dit l'última paraula»

«És molt injust que Messeguer i els seus successors des del 1995 hagin estat acusats de flagrants robatoris»

forma atractiva el ministeri al servei del missatge de Jesús.

La Xarxa Sociocaritativa de l'Església de Lleida integra un conjunt de setze entitats, en què destaquen projectes innovadors com les Llars del Seminari o l'acollida dels temporers per part de Càritas i Arrels Sant Ignasi.

Les Llars del Seminari continuen molt actives, portades sobretot per laics. Els divuit habitatges sempre estan ocupats per famílies i cada tres anys van rotant perquè en puguin venir de noves. Pel que fa a l'acollida dels temporers, cal dir que els homes i les dones d'Església són els que han alçat més la veu perquè l'acollida sigui una realitat social de la qual ens preocupem tots. És cert que no solucionem tots els problemes però fem molt. Ens preocupem pels més febles de la societat i alcem la veu davant les injustícies.

En quin moment estroba l'Església? Som en temps d'obertura o bé de replegament?

Les paraules són molt fàcils de dir però la realitat és un poc més complicada. Ningú no negarà que volem estar en sortida, com diu el Papa, però hem d'examinar si això que diem de paraula ho sabem portar a la pràctica. Ens costa molt fer passes per incorporar els laics i la vida religiosa en la marxa i dinàmica de les parròquies.

La manca de sacerdots obliga a una reorganització territorial. Fa 25 anys que Lleida va posar en marxa les Unitats Pastorals. Quin balanç en fa?

La parròquia és una institució molt antiga i arrelada i, per tant, els que volem fer canvis i renovacions hem de tenir molta paciència. La Unitat Pastoral agrupa parròquies davant la falta de capellans, però també com a resposta davant dels reptes comuns. Una parròquia no té per què oferir totes les activitats que demana el Codi de Dret Canònic. Per tant, agrupant parròquies d'una mateixa demarcació podem guanyar recursos humans i materials. Ara bé, hi ha algunes resistències a aprofundir en aquest camí.

Quina mena de resistències?

Tots estem en la línia sinodal del papa Francesc però costa molt perquè les funcions de la parròquia venen marcades pel Codi de Dret Canònic. Hem de caminar tots junts per responsabilitzar-nos conjuntament de totes les facetes de la parròquia: des de l'evangelització i la catequesi, passant per l'atenció social, fins a la gestió econòmica i de tràmits del registre parroquial. Cal animar els laics perquè facin la seva aportació amb la seva

Als seus 75 anys, el bisbe Salvador ha presentat la renúncia tal com estableix el Codi de Dret Canònic.

sensibilitat pròpia. Hi ha gent molt ben preparada. L'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida (IREL), des del 1996, ha format un gran nombre de laics que poden assumir un paper protagonista en la vida de les comunitats i de la diòcesi.

Les dones tenen prou protagonisme?

Sempre hi haurà queixes que no fem prou, però anem avançant. La presència de la dona és molt important en els àmbits de Càritas, Catequesi o Litúrgia. Ara volem fer una comissió permanent del Consell Pastoral en què hi haurà dos homes i dues dones, amb ganes que la veu de la dona sigui escoltada en qual-sevol moment. La meua il·lusió sempre ha estat que cada parròquia comptés amb un grup de laics que es responsabilitzés d'alguns aspectes de la marxa de la institució. No sé la quantitat exacta de parròquies que hem aconseguit que tinguin Consell Pastoral i Consell d'Economia. En teoria totes, però a la pràctica hi ha laics que es queixen que tenen una funció molt limitada.

Vostè és el bisbe responsable dels Mitjans de Comunicació Social en l'àmbit de la Tarraconense. En la qüestió dels abusos, l'opinió pública ha posat en el punt de mira l'Església més que cap altra institució?

Els abusos no són un problema de l'Església, sinó de tota la societat. De fet,

som una institució que ha treballat amb molta intensitat per eliminar aquesta xacra. Estem posant en pràctica una sèrie de guies i protocols que ens hi ajudaran molt. Ara bé, poso un exemple d'un sector prou general, l'escola, i jo em pregunto: per què les escoles concertades han de ser objecte d'investigació i no les públiques? Per què no es posa el mateix focus en altres àmbits? Hi ha un diari de difusió nacional que va posar tres periodistes a investigar l'Església. Certament que això ens ha ajudat a agilitzar les mesures i també a purificar-nos. Ara bé, hem d'aconseguir crear un ambient on no hi hagi cap tolerància envers els abusos, que són un pecat i un delictes, i on els infants se sentin segurs, amb un creixement equilibrat, i protegits i estimats pels adults.

El dia més negre de la seva etapa a Lleida va ser el 16 de maig del 2019, quan va haver de declarar com a acusat pel bisbat de Barbastro?

En aquell judici impulsat pel bisbat de Barbastro, el jutge va dictar una sentència clara de retorn de les obres posant mesures especials, administratives i econòmiques, per si ens negàvem a obeir. El patronat del Museu va decidir retornar les 131 peces reclamades. Vaig sentir molta tristesa pel fet d'haver estat acusat d'un possible robatori de feia cent anys (em tocava assumir responsabilitats

d'un antecessor meu que, segons el meu criteri, va actuar de forma molt eclesial). La meua presència al judici semblava preparada per a l'aldarull mediàtic que comportava. Ho vaig passar malament, va ser un dia molt trist, sobretot pel que suposava d'enfrontament de dues institucions d'Església i l'exemple que donàvem a la societat, que ens mirava amb molta sorpresa.

Vist en perspectiva, quina valoració fa d'aquesta qüestió tan espinosa?

En el moment previ al judici semblava que les institucions de Barbastro estaven molt enfrontades contra les de Lleida. Ha passat, i ara hi ha molta tranquil·litat. La diòcesi de Lleida mostra en l'actualitat una clara resignació pel resultat del judici però amb la convicció que la justícia encara no ha dit l'última paraula. Podem fer una autocrítica i penedir-nos per no haver presentat els nostres arguments amb més contundència. Esperem el camí dels recursos fins al Tribunal Suprem. En aquest moment està a l'Audiència Provincial d'Osca i esperant el pronunciament dels jutges. Confiam que al final d'aquest procés s'imposi la serietat i el seny pels béns artístics que molts museus

guarden i no pertanyen al fons propi sinó que provenen de donatius no totalment documentats o són conseqüències de guerres o d'invasions. Quantes reclamacions hi podria haver?

Té la impressió que la política s'ha barrejat amb la religió ja des del moment de la segregació?

Mirat des d'ara, la segregació va ser un error malgrat la sana intenció de l'Església d'organitzar bé la vida diocesana d'un determinat territori. Es van valorar diverses alternatives i es va adoptar la que van considerar més oportuna. Nosaltres ara lamentem la decisió presa i n'hem patit de forma evident més que ningú les conseqüències. Suprimir un bisbat sempre resulta dolorós, unificar-ne dos en un de sol produeix una sensació de derrota d'una part, i la segregació comporta una llarga situació d'enfrontaments i desafectes. La universalitat de l'Església és més forta que les barreres administratives i polítiques que ens envolten i sabrem pair amb enteresa i esperit evangèlic els contratemps sobrevinguts, barreres o fronteres administratives.

El litigi sempre ha estat la patata calenta dels bisbes de Lleida. S'han dit barbaritats del bisbe Josep Messeguer (1843-1920).

Sí, hi ha hagut cristians, periodistes i juristes de Barbastro que han estat molt injustos amb el bisbe Josep Messeguer, un home molt culte que intentà observar fins a les últimes conseqüències les decisions del Vaticà en el sentit d'evitar robatoris d'obres d'art i muntar un museu per a l'educació artística i patrimonial dels seminaristes. A més, el bisbe Messeguer va actuar sempre a l'interior de la seva diòcesi, de la qual era el màxim responsable. No va anar a cercar obres en altres llocs. El seu dietari, escrit de forma molt meticulosa, mostra clarament les formes distintes en les quals, conversant amb els mossens, aquests quedaven convençuts d'una bona operació que serviria per al futur diocesà. És molt injust que ell i els seus successors des del 1995, any de la segregació i mai abans, hagin estat acusats de flagrants robatoris.